

Üzerinde düşünmeden kabul ettiklerimizi sorgulamak konuyu daha iyi anlamak ve ayrıntılı bir değerlendirme için gerekli oluyor.

Birkaç örnek vereyim:

Marx-Engels sosyalizmin ancak dünya çapında bir devrimle gerçekleşebileceğini savunmuşlardı. Bütün sosyalistler gibi ben de yıllarca üzerinde düşünmeden bunu kabul ettim. Sonra düşündüm ve bu düşünceyi **Geleceğe Dönüş** kitabında da ayrıntılı olarak açıkladım...

Marx-Engels'in "dünya" dedikleri zaman neyi kastediyorlardı? Marx-Engel'in dünyası Batı Avrupa'dan ibaretti. Ülkeleri sayarsak Fransa, İngiltere, Almanya ve çevrelerindeki ülkeler... Onların dünya'dan anladıklarıyla bizim şimdiki anladığımız birbirinden çok farklıydı. Marx-Engels'in dünyasında insanlığın onda biri bile yaşamıyordu ve bu onda birin kurtuluşunun insanlığın kurtuluşu olacağını düşünüyorlardı.

İngiltere ve Fransa'nın büyük sömürge imparatorlukları vardı. İnsanlığın en az yarısı bu iki ülkenin sömürge imparatorluklarında yaşıyordu. Merkez ülkelerde devrim olunca sömürgeler de kurtulacaktı ama buradan sömürge halklarının sosyalizme yönelecekleri sonucu çıkarılamazdı. Bir bölümü daha feodalizmi bile yaşamamış olan bu halklar nasıl sosyalizme yönelecekti?

Marx-Engels'in dünya devrimi anlayışının kendiliğindenciliği içerdiği buradan görülebiliyordu. Merkez ülkelerde sosyalizm iktidara gelince aynısı –nasıl olacaksa artık- eski sömürgelerde de gerçekleşecekti...

Dünya deyip geçiyoruz ama aynı kelime farklı dönemlerde farklı içeriğe sahip oluyor.

Merak bu ya...

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Salı, 27 Mart 2018 17:58 -

İnsanlık tarihinde dünya denilince asırlar boyunca Akdeniz dünyası anlaşıldı çünkü dünyanın merkezi burasıydı. Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihteki önemli etkisi de yıllarca doğu Akdeniz'de egemen olmasına dayanır. Okyanus yolları bulununca bu egemenlik önce sarsılacak sonra da başka faktörlerin de eklenmesiyle çökecekti.

Kelime aynı kalsa bile döneme göre içeriği değişir, buna dikkat etmek gerekir.

Bir başka örnek...

ABD'de siyahlar yıllarca köle olarak pamuk tarlalarında ve başka tarımsal alanlarda çalıştırıldılar ama bu alanın yerlisi olan Kızılderililerin bu şekilde çalıştırıldığını hiç okumadım. Garip değil mi? Avrupa'dan kıtanın kuzeyine gelen göçmenler toprakları ele geçiriyorlar ama yerli köleleştirmiyorlar. Köleler Afrika'dan getiriliyor...

Sömürgecilik deyip geçiyoruz, kelime tek ama farklı alanlardaki uygulaması birbirinden oldukça değişik olabiliyor. Osterhammel ve Jansen'in **Kolonialismus** (Sömürgecilik) adlı kitabını okuyuncaya kadar ben de bu garipliğin farkında değildim.

Kızılderilileri tarım işletmelerinde çalıştırmak mümkün değilmiş, yapıları ve alışkanlıkları uymuyormuş. Bu nedenle Kızılderililer alana yeni gelen beyaz sömürgeciler tarafından gereksiz ve yok edilmesi gereken bir halk olarak değerlendiriliyor. Topraklarından sürülüp ülkenin değişik köşelerinde dar alanlara sıkıştırılıyorlar. Tarımda gerekli emek Batı Afrika'dan köle getirilerek sağlanıyor (Atlantik köle ticareti).

Amerika kıtasındaki değişik bir sömürgecilik... Yeni kıta Avrupa'dan büyük göç alıyor ve yeni gelenler eskilerin topraklarını ellerinden alıp egemenliklerini sağlıyorlar. Yerli halkın dillerini kullanmak dahil hakları bulunmuyor. Parlamenter demokraside kağıt üzerinde hakları bulunsa bile politikadan dışlanmış olarak yaşıyorlar.

Latin Amerika ülkelerinin komünist partileri yerli hakla ilgilenmiyor. Sadece Allende yönetimi onlara bazı haklar tanıyor, Pinochet bunları geri alıyor.

Merak bu ya...

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Salı, 27 Mart 2018 17:58 -

Bolivya'nın 200 yıllık tarihinde ilk kez yerli halktan birisi (Morales) devlet başkanı seçiliyor ve ülkenin anayasasında yerli halkın varlığı ve dili tanınıyor.

Türkiye Cumhuriyeti daha 100 yaşında bile değil...

Kürtler için benzeri bulunmaz bir durum söz konusu değil, Latin Amerika ülkelerine bakın anlarsınız...

Komünist partilerindeki ulusalcılık bize özgü değil... Latin Amerika ülkelerinde de benzerini görebilmek mümkün...

Aynı tutumu 1950'li yıllarda Fransız Komünist Partisi'nde (FKP) görebilmek de mümkün...

Frantz Fanon Cezayir'in talihsiz bir sömürge olduğunu anlatır. Vietnam da Fransız sömürgesidir ama çok sayıda Fransız Cezayir örneğindeki gibi oraya gidip yerleşmemiştir. Cezayir bu nedenle, Vietnam'ın aksine, Fransa'nın parçası olarak görülür. Bu durum Cezayir Ulusal Kurtuluş Savaşı'nı uzatır ve zorlaştırır. FKP de –halk böyle istiyor gerekçesiyle- Cezayir'deki bağımsızlık savaşına karşı alınan önlemleri destekler.

Başka ülkelerin tarihi biraz öğrenildiği zaman karşılaştırma yapmak imkanı doğuyor ve bizdeki durumun hiç de eşi bulunmaz bir örnek olmadığını görebiliyoruz.